

**Raport cu privire la activitatea
Direcției generale, educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău
desfășurată pe parcursul anului de studii 2011-2012**

„Calitatea în educație constă în asigurarea
pentru fiecare educabil a condițiilor
pentru cea mai completă/utilă dezvoltare”

(Șerban Iosifescu)

În anul de studii 2011-2012, Direcția generală educație, tineret și sport (în continuare DGETS) și-a orientat activitatea spre realizarea politicilor educaționale ale Republicii Moldova, implementării noilor tehnologii informaționale și comunicaționale, asigurarea unei interconexiuni între specificul învățământului național și european.

Sistemul de învățământ municipal include:

- 153 instituții de învățământ preșcolar înregistrate (34533 copii);
  - 141 instituții de învățământ preuniversitar: 83 Licee Teoretice, 36 gimnazii, 7 școli - grădinițe, 10 școli primare, 5 școli speciale (74348 elevi);
  - 15 instituții de învățământ preuniversitar privat (3571 elevi),
- În total-156 instituții de învățământ preuniversitar, cu un contingent de 77919 elevi.

- 16 instituții de învățământ extrașcolare (14258 elevi);
- 13 școli sportive (5172 elevi);
- 3 studiouri muzicale (300 copii).

Pornind de la rolul sistemului educațional în dezvoltarea societății, pe parcursul anului de studii 2011-2012, activitățile desfășurate au fost direcționate spre:

- democratizarea procesului educațional, promovând principiile școlii prietenoase copilului: centrarea pe copil, incluziunea ca nondiscriminare, participarea democratică prin participare și exprimare, asigurând accesul tuturor copiilor la o educație de calitate;
- implicarea tuturor factorilor de decizie în soluționarea problemelor din învățământ, dezvoltarea învățământului municipal;
- elaborarea programului strategic de dezvoltare a sistemului municipal educațional pentru anii 2011-2015;
- implementarea inovațiilor educaționale;
- asigurarea accesului tuturor copiilor, inclusiv a celor ce cerințe educaționale speciale, la o educație de calitate;
- identificarea oportunităților cu privire la descentralizarea sistemului decizional.
- perfecționarea competențelor manageriale;
- valorificarea perspectivelor de dezvoltare a procesului educațional în raport cu resursele umane și financiare disponibile.

Conclucrarea cu APL

Calitatea serviciilor educaționale depinde de gradul de dotare a unității de învățământ cu mijloace educaționale și didactice. Una din condițiile prioritare de consolidare a bazei didactice este implicarea factorilor de decizie în soluționarea problemelor din învățământ. Grație colaborării cu Administrația publică locală în perioada de referință au fost obținute succese la optimizarea rețelei instituțiilor de

învățământ preșcolar și preuniversitar, asigurarea didactică, consolidarea bazei tehnico-materiale, alimentația gratuită a copiilor din instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitar din municipiu, acordarea burselor de merit pentru elevii dotați, organizarea asanării și odihnei elevilor în perioada estivală, susținerea materială a angajaților din învățământ, susținerea materială a minorilor din familiile social dezavantajate pentru pregătirea lor către noul an de studii.

Salarizarea angajaților din sistemul educațional s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii nr. 355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la salarizare în sectorul bugetar”, Hotărîrilor Guvernului Republicii Moldova nr.381 din 13.04.2006 „Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare în baza Rețelei tarifare unice” și nr.18 din 20.01.2009 „Cu privire la implementarea normelor salariale prevăzute în anul 2009 pentru angajații din ramurile sectorului bugetar”.

Conform deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 1/4 din 10.02 2011 „Cu privire la acordarea ajutorului material angajaților instituțiilor de învățământ din municipiul Chișinău pe anul 2011” angajații din învățământ au beneficiat de un suport financiar de 130 lei.

În anul 2011 pentru „Învățământ” au fost alocate 840 mln. 477,4 mii lei.

Suplimentar, pe parcursul anului au fost alocate mijloace financiare, în sumă de 83430,4 mii lei pentru acordarea ajutorului material angajaților instituțiilor de învățământ în (23674,6 mii lei); alimentarea gratuită a elevilor cl. a V-a - a IX-a (5612,9 mii lei), procurarea inventarului sportiv (2940,0 lei), achiziționarea cărților pentru bibliotecile școlare (1437,9 mii lei), organizarea odihnei elevilor (20999,3 mii lei), procurarea și instalarea sistemelor antiincendiare (2279,0 mii lei), reparația capitală (20 mln. 300,0 mii lei), achitarea datoriilor curente pentru livrarea energiei termice (17182,9 mii lei), acordarea burselor municipale de merit (190,0 mii lei).

Mijloacele financiare planificate pentru anul 2011 au fost valorificate aproximativ la 95%. Nu au fost valorificate cca. 5 %, din următoarele motive:

- finanțarea incompletă a cheltuielilor reale de către Direcția Generală Finante;
- la articolele ce țin de livrarea resurselor termo-energetice nu au fost alocate suplimentar credite pentru acoperirea cheltuielilor. Din acest motiv, cheltuielile reale au depășit planul precizat cu 44936,3 mii lei (923907,8 mii lei - 968944,4 mii lei = 44936,6 mii lei). La finele anului s-au acumulat datorii creditoare, în sumă de 157449,8 mii lei, inclusiv cu termen expirat 62974,5 mii lei la articolele:

- 113.04 „Energia termică”, în sumă de 48507,8 mii lei;
- 113.34 „Apa și canalizare”, în sumă de 9638,5 mii lei;
- 113.09 „Alimentația”, în sumă de 1867,9 mii lei;
- 243.00 „Reparații curente”, în sumă de 1851,2 mii lei.

Actualmente, se implementează prevederile Hotărîrii Guvernului nr. 1001 din 26.12.2001 „Privind punerea în aplicare a unor acte legislative” și Legii nr. 48 din 22.03.2012 “Privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici”

Pentru anul 2012, conform deciziei Consiliului municipal Chișinău nr.3/2 din 27 aprilie 2012 „Cu privire la aprobarea bugetului municipiului Chișinău pe anul 2012, pentru instituțiile de învățământ din Chișinău au fost aprobate mijloace bugetare, în sumă de 1062719,0 mii lei inclusiv:

- pentru alimentația elevilor din familii social - vulnerabile - 2894,5 mii lei,
- pentru reparația capitală a imobililor - 20100,0mii lei.

Procentul acoperii financiare în raport cu necesitățile reale, constituie: salarizarea - 60 la sută, energia termică 50%, apa și canalizarea - 60%, salubritatea - 90%, energia electrică - 100%.

Cei 6027 lei alocați pentru un elev nu acoperă necesitățile reale pentru a implementa cu succes noua metodologie de finanțare, pe bază de formulă, în instituțiile de învățământ primar și secundar general, finanțate din bugetele unităților administrativ-teritoriale.

Problemă:

Insuficiența alocațiilor financiare

Propuneri de soluționare:

Majorarea alocațiilor financiare

Procesul didactic în instituțiile de învățământ municipal a fost asigurat de 11690 cadre didactice titulare și 1151 cumularzi. Ponderea femeilor constituie 87,8% din personalul încadrat.

Instituțiile	Numărul de cadre didactice	Femei (%)
învățământ preuniversitar	8473	7067 (83,4 %)
învățământ preșcolar	3217	3199 (99,4 %).

Ponderea personalului didactic calificat:

Total cadre didactice	Studii			
	Superioare	Medii speciale	Superioare incomplete	Medii
11690	9864 (84,3 %)	1186 (10,1 %)	356 (3,0 %)	284 (2,4%)

În anul 2011 au abandonat serviciu 721 cadre didactice: 128 au plecat peste hotare, 68 - în concediu de lungă durată, conform art. 300 din Codul Muncii și 801 se află în concediu pentru îngrijirea copilului.

În scopul asigurării necesarului de personal, în baza analizei ofertelor prezentate de conducătorii instituțiilor, DGETS a solicitat Ministerului Educației **219** tineri specialiști: dintre care **84** la disciplinele școlare și **135** în instituțiile preșcolare. La moment dintre cei **204** tineri specialiști repartizați de Ministerul Educației, activează **99**, cu **21** persoane mai multe decât în anul de studii 2010-2011. Din ei **26** sînt încadrați în instituțiile de învățământ preuniversitar și **73** - în instituțiile de învățământ preșcolar.

În instituțiile de învățământ din suburbii au fost repartizați **18** tineri specialiști, inclusiv 10 - în instituțiile de învățământ preuniversitar și 8 în instituțiile de învățământ preșcolar. Toți au beneficiat de înlesnirile prevăzute de art. 53 al Legii Învățământului nr. 547-XIII din 21.07.1995, care a fost completat prin art. II din Legea nr. 418-XV din 16.12.2004 ce prevede indemnizațiile unice acordate tinerilor specialiști din instituțiile rurale.

Concomitent, cu aceste înlesniri, **19** tineri specialiști angajați ai instituțiilor de învățământ din comunele municipiului Chișinău au primit de la administrația publică câte 1m³ de lemne, 1 tonă de cărbuni, înlesniri la achitarea energiei electrice (scutirea de plată pentru 30 KW), cât și achitarea chiriei.

În conformitate cu Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director în instituțiile de învățământ preșcolar, primar, secundar, special, complementar, secundar profesional și mediu de specialitate, au fost anunțate **29** de concursuri pentru ocuparea posturilor vacante de conducător al

instituțiilor de învățământ preuniversitar și preșcolar, au fost organizate și desfășurate **16 concursuri**.

În temeiul Legii nr.158-XVI din 04.07.2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”, au fost evaluate performanțelor individuale ale funcționarilor publici din cadrul DGETS. În rezultatul evaluării au fost stabilite următoarele calificative: „foarte bine”-33; „bine” -11. Au fost avansați în grad de calificare 11 funcționari publici, inclusiv 9 funcționari publici de conducere și 2 funcționari publici de execuție. A fost confirmat în funcție publică un funcționar public debutant.

În scopul motivării cadrelor didactice și de conducere, sporirii prestigiului cadrului didactic, au fost prezentate spre examinare și înaintate spre decorare cu distincții de stat 12 cadre didactice și manageriale, au fost menționați cu diploma de Onoare a Primăriei mun. Chișinău - 25 cadre didactice, cu Diplomele de Onoare ale Ministerului Educației - 29, cu Diploma DGETS -144 angajați din învățământ.

În scopul evidenței personalului încadrat în instituțiile de învățământ subordonate a fost creată baza de date computerizată cu aportul conducătorilor de instituții și a Centrului metodic municipal.

În scopul asigurării respectării de către conducătorii instituțiilor subordonate a actelor normative în vigoare cu referire la perfectarea documentației privind administrarea personalului au fost realizate, conform planului de activitate a secției, 28 de controale operative și 5 controale repetate, controlul tematic cu privire la racordarea activității manageriale la politicile de personal, legislația muncii în vigoare și la eficacitatea managementului resurselor umane aplicat în 18 instituții de învățământ preuniversitar.

Probleme:

Fluctuația cadrelor didactice, în special abandonarea învățământului.

Propuneri de soluționare:

Motivarea cadrelor didactice prin susținerea materială (majorare de salariu, acordarea diferitor indemnizații, asigurarea cu spațiu locativ a cadrelor didactice, în special a tinerilor specialiști).

Atestarea cadrelor didactice s-a efectuat în conformitate cu prevederile regulamentului respectiv.

Pe parcursul anilor de studii 2006-2012 au fost atestate 12030 cadre didactice, dintre care: la 4552 persoane li s-au conferit gradele didactice și 5179 au confirmat gradele didactice.

Anii	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Conferirea gradelor didactice							
Superior	34	52	27	30	31	67	63
Întîi	156	172	118	119	93	117	152
Doi	478	880	697	628	612	537	630
Confirmarea gradelor didactice							
Superior	33	32	35	32	55	64	71
Întîi	196	202	105	66	91	249	270
Doi	769	749	415	478	532	863	1044
Total	1666	2087	1397	1353	1414	1897	2230

375 cadre de conducere care activează în instituțiile de învățământ preuniversitar, preșcolar, extrașcolar și de sport dețin grade manageriale.

În anul de studii 2011-2012 au solicitat conferirea/confirmarea gradelor manageriale **155** cadre manageriale, dintre care:

- conferirea gradului managerial Superior: 9 cadre manageriale
- conferirea gradului managerial Întîi: 1 cadru managerial
- conferirea gradului managerial: 57 cadre manageriale
- confirmarea gradului managerial Superior: 2 cadre manageriale
- confirmarea gradului managerial Întîi: 40 cadre manageriale
- confirmarea gradului managerial: 3 cadre manageriale
- confirmarea în funcție: 43 cadre manageriale

În cadrul ediției a VIII-a a Concursului municipal „Pedagogul anului -2012, la etapele de preselecție au participat 87 de cadre didactice, (în anul 2011- 69 cadre didactice). În finala municipală s-au calificat 20 pedagogi.

Comisia municipală de apreciere a probelor de concurs (21 de membri) în rezultatul evaluării probelor de concurs au stabilit următorul clasament:

I. Profesorul Anului

Premiul I: Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiu bănesc, în sumă de 10000 lei s-a oferit:

Argint-Căldare Lucia, profesor de istorie, grad didactic Superior, LT “Gheorghe Asachi”.

Premiul II: Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiu bănesc, în sumă de 5000 lei s-a oferit:

Covtun Elena, profesor de limbă și literatură română, grad didactic doi, LT “Nicolae Milescu Spătarul”;

Premiul III: Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiul banesc, în sumă de 3000 lei s-a oferit: Nicolaeva Natalia, profesor de istorie, grad didactic Superior, LT “A. S. Pușkin”

II. Învățătorul Anului:

Premiul I: nu s-a oferit;

Premiul II: Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiul bănesc, în sumă de 3000 lei s-a oferit:

Borta Maria, învățătoare de clasele primare, grad didactic doi, Școala-Grădiniță “Ilie Fulga”;

Premiul III. Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiu bănesc, în sumă de 5000 lei s-a oferit:

Lhtina Iia, învățătoare de clasele primare, grad didactic I, LT “Nicolae Milescu-Spătaru”

III. Educatorul Anului

Premiul I: nu s-a oferit

Premiul II: Medalie, Diplomă de excelență, Panglică tricolor și premiu bănesc, în sumă de 5000 lei s-a oferit: Antoci Cristina, educator în Instituția preșcolară nr.210;

Premiul III: Medalie, diploma de excelență, Panglică tricolor și premiu bănesc, în sumă de 3000 lei s-a oferit: Cojocar Lidia, Instituția Preșcolară nr. 225.

Cu diplomă de participare și un premiu bănesc, în sumă de 1000 de lei au fost premiați 13 concurenți:

Pentru etapa republicană Pedagogul Anului-2012 sînt desemnate 3 cadre didactice:

Argint-Căldare Lucia, Profesor de istorie și educație civică, LT “Gheorghe Asachi” Grad didactic Superior, doctor în istorie , cu vechimea în activitatea pedagogică de 15 ani;

Borta Maria, Învățător la clasele primare, școala-grădiniță “Ilie Fulga”, grad didactic Doi, vechimea în activitatea pedagogică 21 ani;

Antoci Cristina, educator, grădinița nr.210, grad didactic Doi, 10 ani de activitate pedagogică.

Pentru organizarea și desfășurarea Concursului „Pedagogul anului - 2012” Consiliul municipal Chișinău a alocat mijloace financiare, în sumă de **101672 lei**.

Aplicarea consecventă și eficientă a Curriculumului național

Stimularea potențialului creativ al cadrelor didactice și elevilor este realizată prin promovarea inovațiilor didactice și curriculare, premieri, concursuri și expoziții etc.

Olimpiadele școlare la disciplinele de studii în cadrul sistemului educațional municipal s-au desfășurat conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.347 din 23.03.2005 Cu privire la aprobarea Programului „Copii dotați” și Regulamentului privind organizarea și desfășurarea olimpiadelor școlare la disciplinele de studii, oferind copiilor dotați posibilitatea de a se afirma și a prezenta talentele în domeniul disciplinelor de studii.

Direcția generală educație, tineret și sport în anul școlar 2011-2012, a organizat 123 olimpiade și concursuri la disciplinele de studii, dintre care 41 la nivel municipal.

În cadrul olimpiadelor desfășurate la nivel de sector și municipiu, în anul de studii 2011-2012, au participat 15170 elevi din clasele a I-a - a XII-a. La olimpiadele municipale au fost premiați: locul I - 381 elevi, locul II - 543, locul III - și 891 au fost menționați;

E salutar să menționăm că din numărul total de premii și mențiuni obținute în cadrul olimpiadelor republicane (338 de elevi deținători de locuri premiante) înfiștarea aparține echipei olimpice a municipiului Chișinău (166 premii și 71 mențiuni).

La Conferința „Muncă, Talent, Cutezanță” au fost prezentate 1022 lucrări, realizate de 1244 elevi. Împreună cu profesorii, care au activat în comisiile de evaluări la conferința din 6 mai 2012 au participat 1597 de elevi și profesori, inclusiv 25 expoziții personale ale celor mai talentați elevi în domeniul artelor plastice și artizanatului.

Admiterea în învățământul liceal

Au promovat examenele de absolvire a gimnaziului, sesiunea 2011 - 7585 elevi, anul de studii 2010-2011 au fost înmatriculați 5957, diferența 1628, 78%, aproximativ - 50 clase liceu.

Admiterea în învățământul liceal s-a desfășurat în perioada 26 iunie - 25 august 2011, în 83 de licee din municipiu: 60 - naționale, 31 - alolingve, 3 - mixte.

Total au fost înmatriculați în clasele a X-a de liceu - 5474 elevi:

Sesiunea 2012

Evaluarea finală a rezultatelor școlare în clasele primare, anul școlar 2011 - 2012

Total candidați	Limba română	Limba rusă	Matematica		Limba ucraineană	Limba bulgară
			română	rusă		
6262	4657	1605	4657	1605	56	16

Date statistice vizînd examenele de absolvire a gimnaziului, sesiunea 2012

Limba de instruire	Total	An curent	Restanțieri 1 an	Restanțieri 2 ani	Externat	Limba și lit. română (șc.alol.)	Matematica	Limba și lit. română (șc.naț.)	Limba și lit. rusă	Istoria	Limba engleză	Limba franceză
Rom.	5105	5082	6	2	15		5105	5103		5097	3	2
Rusă	1847	1821	4	2	20	1844	1846		1842	1841	6	
Total:	6952	6903	10	4	35	1844	6951	5103	1842	6938	9	2

Candidați la susținerea examenelor de BAC, sesiunea 2012

Nr. total de elevi	Din ei, după profiluri:			
	Real	Umanist	Arte	Sport
5791	2448	3070	151	122

Actualmente 12578 candidați, repartizați în 45 centre BAC

Înmatricularea copiilor în clasa I-i

Numărul elevilor înmatriculați în clasa I- în ultimii patru ani este în creștere.

Nr/o	Anul de studii	Total copii
1	2008-2009	6213
2	2009-2010	6919
3	2010-2011	7057
4	2011-2012	7893

Managementul preșcolar

Sarcina prioritară a instituțiilor de învățământ preșcolar din municipiu constă în valorificarea creativă a experienței educaționale și implementarea noilor tehnologii educaționale.

În municipiu sînt înregistrați circa 42286 de copii de 0-7 ani și sînt înscriși pe liste în instituțiile preșcolare 34533 de copii de vîrsta de 2 -7 ani, dintre care 13815 copii sînt de vîrsta de 5-7 ani.

La 1 septembrie 2011 au fost școlarizați **7893** de copii.

La 1 septembrie 2012 vor pleca la școală circa **6592** copii ce au atins vîrsta de 7 ani.

În perioada de referință colaboratorii serviciului management preșcolar au efectuat circa 890 controale operative, comparativ cu 845 - în anul precedent.

Management preuniversitar

Asigurarea calității actului managerial în unitățile școlare a fost asigurat prin analiza și aplicarea cadrului legislativ și normativ din domeniu, în conformitate cu cerințele societății moderne, legislația internațională și normele europene.

Au fost realizate:

- Implementarea Programului de Dezvoltare Strategică a ME (2012-2014) cu participarea activă prin propuneri și analize a managerilor principali din liceele teoretice: „Gheorghe Asachi”, „Academician Constantin Sibirschi”, „Gaudeamus”, „Ion Creangă”, „Miguel de Cervantes Saavedra”, „Prosucces”, „Natalia Dadiani”, „Mihai Viteazul”, „Nicolai Gogol”, „Costache.Negruzzi”, „Vasile Alecsandri”, „Tudor Vladimirescu”, „Ștefan cel Mare”, școala nr.33, Complexul „Orfeu”;

- Dezbateră și analiza proiectului noii formule de finanțare a instituțiilor de învățământ preuniversitar din municipiu;
- Dezbateră și analiza proiectului în scopul identificării variantei optime a Acordului de parteneriat elaborat în baza Regulamentului de conlucrare a Asociației Obștești a Părinților cu instituțiile de învățământ preuniversitar.
- Inițierea discuțiilor asupra problemelor managementului educațional în cadrul ediției a II-a a Forumului de idei pedagogice „Dialoguri chișinăuene”.

Trecerea treptată a învățământului preuniversitar de la principiul academic la cel de pregătire a elevului pentru viață a fost realizată prin diverse întruniri ale Grupului de dialog, mese rotunde cu participarea factorilor de decizie ce fac parte din managementul superior în sistem, implicarea managerilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în realizarea seminarelor municipale, conferințelor, forumului de idei pedagogice „Dialoguri chișinăuene”, Conferinței Internaționale „Unitate prin diversitate”, ediția a IV-a, „Identitatea școlii în comunitate”, implicarea în diverse activități în scopul formării imaginii coerente despre realizările dar și problemele școlii.

Controalele frontale, operative și inopinate, seminarele pentru managerii principali ai instituțiilor de învățământ preuniversitar realizate pe parcursul anului de studii 2011-2012 în instituțiile LT „M.Koțiubinski”, „Ginta Latină”, „Onisifor Ghibu”, „N.Bălcescu”, „V.Neciu Levițki”, „V.Vasilache”, „M.Berezovschi”, „Tudor Vladimirescu”, „Gh.Asachi”, „G.Meniuc”, „E.Alistar”, „A.Pușkin”, „A.Cantemir”, LIMPS, LTPS nr.2, Liceul Teatral, „M.Kogălniceanu”, „Mihai Sadoveanu”, „Alexandru cel Bun”, „Ștefan cel Mare”, „Miguel de Cervantes Saavedra”, „Universul”, „Mihai Viteazul”, „Minerva”, „V.Alecsandri”, „C.Negruzzi”, „P.Movilă”, „N.Iorga”, „A.Cehov”, „Kirill și Metodi”, școlile primare nr. 9, 12, 32, 90, 91 „Antonin Ursu”, gimnaziile nr. 42, 51, 59, 74, 99, internat nr. 2, nr.3, au atestat următoarele **rezerve**:

- terminologia atestată în Programul strategic de dezvoltare instituțională, a Planului anual de activitate diferă, este utilizată uneori neadecvat;
- lipsa unui model viabil unic ca structură (nu ca conținut!) pentru elaborarea Programului strategic de dezvoltare instituțională, a Planului anual de activitate personalizate. Autori de curs, profesori de la catedrele specializate optează în cadrul formărilor manageriale pentru diferite abordări ale acestei probleme;
- nu este asigurată transparența inventarului metodologic de elaborare/monitorizare a planului anual de activitate în instituțiile de învățământ preuniversitar.
- nu în toate instituțiile tematica problemei asupra căreia lucrează colectivul, corespunde obiectivelor trasate, deseori sînt niște deziderate simple sau afirmații cu caracter declarativ.

Comunitatea de manageri în învățământul preuniversitar din municipiu s-a schimbat pe parcursul ultimilor 3 ani, cca. 30 % din manageri sînt angajați recent. Unele lucruri ce vizează exercitarea calitativă a funcțiilor manageriale sînt cunoscute parțial.

Întrucît mijloacele bugetare nu acoperă necesitățile reale pentru întreținerea și dezvoltarea instituțiilor educaționale din municipiu în tot mai multe licee și școli activează asociații obștești ale părinților (Legea cu privire la Asociațiile obștești, nr. 837-XIII din 17.05.1996).

Analiza perioadei premergătoare atestă mai multe încălcări privind derogările de la legislație și actele normative în baza cărora activează asociațiile de părinți. În acest

sens, considerăm că derogările admise sunt cauzate în mare parte de lipsa transparenței corespunzătoare în promovarea și realizarea cooperării școală - asociații de părinți, dar și lipsa unor reglementări adecvate prin care să fie clar stabilite domeniile și responsabilitățile fiecărui partener de cooperare.

Întru preîntâmpinarea unor eventuale încălcări și în scopul reglementării activității Asociațiilor obștești fondate pe lângă instituțiile de învățământ, Ministerul Educației a elaborat și aprobat Regulamentul privind cooperarea instituțiilor de învățământ cu asociațiile obștești ale părinților (publicat în Monitorul Oficial nr.227-232 (4023-4028) din 23 decembrie 2011).

Regulamentul nominalizat prevede respectarea strictă a caracterului benevol de participare a părinților la asociație; excluderea oricăror intimidări și constrângeri ale părinților, în acest context, a familiilor care nu au posibilitate sau nu doresc să facă parte din asociație; excluderea implicării persoanelor cu funcții de conducere din instituțiile de învățământ și a cadrelor didactice în colectarea și gestionarea mijloacelor bănești pentru Asociație). Prevederile Regulamentului au fost aduse la cunoștința cadrelor manageriale în cadrul ședințelor convocate la DGETS.

În legătură cu numeroasele semnalări cu referire la acumulările ilicite de bani, DGETS a emis ordine referitor la neimplicarea cadrelor didactice în acumulări ilicite de bani.

Activitatea metodică a CMM a avut drept scop dezvoltarea performanțelor profesionale ale managerilor și cadrelor didactice prin actualizarea competențelor de bază (psihopedagogice și de specialitate), studierea și propagarea experienței didactice novatoare la nivel de municipiu, elaborarea materialelor didactice, asigurarea informațională a cadrelor didactice privind cercetările, elaborările și inovațiile de ultimă oră în domeniul educațional.

În scopul realizării obiectivelor enunțate au fost organizate diverse activități: seminare, mese rotunde, întruniri tematice etc.

Consiliul Metodic a aprobat un șir de documente importante pentru organizarea și desfășurarea activității metodice în instituțiile de învățământ:

- Metodologia implementării regulamentelor de atestare a cadrelor didactice și manageriale;

- Evaluarea activității metodice în cadrul trecerii în revistă a instituțiilor de învățământ;

- Modalități de organizare și desfășurare a concursului municipal „Pedagogul anului 2012”

- Mediateca pedagogică a Centrului Metodic Municipal: perspective și dezvoltare;

- Proiectarea interdisciplinarității pedagogice la nivelul procesului educațional;

- Articole cu caracter metodic pentru publicare în revista „Modernitate în învățământul municipal”;

- Cadrul regulamentar al relațiilor de parteneriat din municipiul Chișinău.

Metodiștii Centrului Metodic Municipal au acordat asistență metodică cadrelor didactice prin intermediul seminarelor teoretico-practice sau ședințe individuale și ale catedrelor de specialitate. Nu au fost prestate servicii de asistență metodică la următoarele discipline de studii: învățământ primar (școala alolingvă), limba și literatura rusă pentru școala națională, matematica, fizica, geografia, limbile moderne, educația fizică. din cauza lipsei specialiștilor.

Asigurarea didactică

Unul din compartimentele prioritare în realizarea calitativă a procesului educațional este asigurarea didactică cu manuale și materiale didactice

Rata asigurării cu manuale a constituit 100% pentru elevii claselor I-XII-a. A fost colectată și depusă suma de 2813933,71 lei, ceea ce constituie 99,8% pentru închirierea manualelor pentru treapta gimnazială și liceală. Toate manualele au fost primite și distribuite în instituțiile de învățământ conform ofertelor.

1931 elevi din clasele V-IX din familiile dezavantajate au beneficiat de subsidii pentru chiria manualelor în valoare de 82874,12lei.

A fost perfectată în termen oferta pentru manuale 32 titluri (rom.,alol.) pentru anul de studii 2012-2013;

Colecțiile de carte au crescut cu 308695 ex. din care 296135 ex. sunt manuale, iar 12560 ex. literatură beletristică și metodică în valoare de 8357153,19lei

Primăria a alocat 1720000 lei pentru achiziția de carte axată la realizarea cerințelor prevăzute de curricula școlară.

Abonarea pentru anul 2012 a fost realizată preponderent de către Asociațiile de părinți din instituțiile de învățământ, Ambasada Rusiei, Primăriile locale.

Formarea continuă a bibliotecarilor s-a realizat prin reuniuni metodice, seminare, școala tânărului specialist.

22 bibliotecari au obținut grade de calificare: 6 bibliotecari au avansat în grad de la gradul II la gr. I, 10 bibliotecari au confirmat gr. II și 6 au obținut gr. II.

În anul de studii 2011-2012 continuă desfășurarea proiectelor promoționale: „Hai copile, hai la carte dacă vrei s-ajungi departe” și „Să ne cunoaștem baștina”.

Probleme:

Alocațiile insuficiente pentru consolidarea suportului metodic

Propuneri de soluționare:

Majorarea alocațiilor financiare

Promovarea și stimularea activităților de cooperare dintre comunitatea educațională

Schimbările din societate au impus noi idei, abordări și principii în sistemul educațional municipal. Activitățile desfășurate de DGETS au avut drept obiectiv promovarea și stimularea activităților de cooperare dintre comunitatea educațională din municipiul Chișinău și România, Bulgaria, Ucraina; Estonia și alte țări prin crearea unor mecanisme de cooperare transfrontalieră, a unui cadru de comunicare și schimb de experiență, promovând cultura cooperării, participării și a dialogului intercultural.

Realizări:

- Stagii de formare în România, Bulgaria, Ucraina; Estonia, aproximativ pentru 150 de profesori, manageri școlari, membri ai comunităților locale în domeniul managementului de proiecte, dezvoltării școlare și comunitare;

- seminare europene ale programului educațional al CE „Pestalozzi” (LT “M.Vitezul”, “N.Dadiani”, „Gh.Asachi”, “Prometeu-Prim”, “Budești”, “M.Eliade”, “Ion Creangă”, respectiv la workshop-urile din Polonia, Germania, Italia, Letonia, Marea Britanie, Elveția, Italia, Slovenia, Portugalia, Estonia tandem Letonia);

- stagieri în Franța și Austria în cadrul programului educațional „Pestalozzi” (în noiembrie 2011 la Strasburg, în iunie 2011 în Austria, orașul Graz - la Modulul B, în iunie 2012 - Belgia, Modulul B- de nivel internațional);

- aplicarea proiectului educațional în cadrul Programului Academiei Școlilor Central Europene - Parteneriat Școlar (Programul ACES), program la care Republica

Moldova a aderat recent - (LT „I.Creangă”, „M.Sadoveanu”, „S.Haret”, „Orizont”, „M.Eminescu”, „Gh.Asachi”, „N.Iorga”).

- Susținerea dialogului intercultural și a transferului de practici la nivelul cadrelor didactice, elevilor și autorităților din domeniul educației din municipiul Chișinău prin colaborare și prin formările profesionale (octombrie-noiembrie 2011).

Au fost organizate și realizate vizite de lucru în alte state în scopul schimbului de experiență transfrontalier și cel internațional (România, Bulgaria, Estonia).

În scopul promovării imaginii instituțiilor de învățământ din municipiul Chișinău în anul 2011 au fost semnate **11 Acorduri de colaborare**.

În anul 2012 - semnate sau prelungite **10 Acorduri de colaborare**. Printre cele mai recente: menționăm acordul de colaborare trilateral între Direcția generală educație, tineret și sport (DGETS), “Asociația Europeană a Cadrelor Didactice din Republica Moldova” (AEDM) și Asociația Europeană a Cadrelor Didactice (AEDER); între Direcția generală educație, tineret și sport (DGETS) și Grupul de Inițiativă al Românilor din Basarabia, având ca obiective dezvoltarea sistemului educațional în conformitate cu dimensiunile educaționale europene, colaborarea în cadrul diverselor proiecte, unul din cele mai recente fiind: „Cunoaște-ți istoria”, care va loc în perioada 01 iulie-01 august 2012.

Aplicarea proiectelor în multe instituții de învățământ a fost marcată de:

- gradul scăzut de asigurare informațională tehnologică (lipsa TIC, dotarea slabă cu tehnică modernă de calcul, lipsa Internetului);
- lipsa unei baze de date informatizate a potențialilor parteneri (domenii de activitate, resurse umane, resurse informaționale);
- Subfinanțarea învățământului.

Întru experimentarea valorilor și practicilor unui parteneriat viabil, democratic este necesar să se formeze valori și competențe, inclusiv de scriere a proiectelor, să se asigure echitate și oportunități de participare a mai multor identități în realizarea unor proiecte comune, dreptul și egalitatea în diversitate, toleranța în acceptarea celuilalt ca partener.

Problemă:

Gradul scăzut de participare a instituțiilor de învățământ în activitățile de parteneriat.

Propuneri de soluționare:

- Realizarea și valorificarea parteneriatelor de anvergură și pe termen lung cu tabere școlare și complexuri turistice din țară și peste hotare.

Activitatea specialiștilor de **psihologie** din cadrul CMM în anul de studii 2011-2012 a contribuit la îmbunătățirea procesului educațional prin faptul că s-a acordat asistență metodică prin intermediul diverselor forme de instruire a adulților în vederea implementării curricula modernizate în procesul didactic. 2079 cadre didactice au participat activ în cadrul seminarelor organizate de colaboratorii CMM, au beneficiat de asistență metodică 222 de cadre didactice tinere de la diferite discipline de studiu.

Au fost desfășurate seminare tematice pentru psihologi și cadre didactice de conducere și pentru tinerii specialiști la discipline școlare, mese rotunde pentru directorii instituțiilor de învățământ și psihologi, care au contribuit la dezvoltarea abilităților de comunicare asertivă și soluționare constructivă a conflictelor, la diminuarea violenței în școală, la susținerea copiilor cu ADHD, la organizarea eficientă a Serviciului de Asistență Psihologică etc.

În colaborare cu mass-media au fost puse în discuție diverse probleme de ordin psihologic: „Optimizarea procesului de adaptare a elevilor cl. I-a. Recomandări pentru părinți”, „Relațiile părinte copil”; „Relațiile interpersonale între adolescenți; Influența horoscopului asupra personalității; Crizele de vârstă”, „Psihologia copiilor cu părinții plecați peste hotare; culoarea și personalitatea” (Moldova 1, emisiunea „Buna dimineața”), „Influența calculatorului asupra personalității copilului” (Pro TV, știri), „Impactul plecării părinților la muncă peste hotare asupra copiilor. Studiu de caz”, „Rolul religiei în școala modernă”, „Copii preșcolari - probleme și oportunități”; „Educația gender în familie” (Jurnal TV), „Violența în școală”; „Susținerea tinerilor întru prevenirea suicidului”; „Motivarea copiilor spre învățare prin metode alternative violenței” (Publica TV).

Violența școlară este un fenomen extrem de complex, cu o determinare multiplă: familială, socială, școlară, personală și culturală.

În cadrul examinării atitudinilor elevilor din municipiul Chișinău cu referire la violența din mediul școlar a fost aplicată metoda anchetei pe bază de chestionar. Chestionarul a fost alcătuit din 5 blocuri de întrebări, care au vizat violența între elevi, violența elevi-profesori și violența profesori-elevi.

Astfel, au fost chestionați 5088 elevi ai claselor V-XII.

Studiul realizat în cadrul controlului tematic a relevat că în ultimii ani s-au denaturat standardele de viață a familiei.

Problemele social-economice cu care se confruntă an de an familiile și plecările peste hotare a părinților au repercusiuni directe asupra unității familiale (divorț, ignorare, înjosire, umilință), în mod deosebit a copilului care a rămas fără îngrijirea părinților.

Situația creată în domeniul vizat a condus la creșterea numărului de copii din categoriile sociale (în total: 18640 de elevi, ce constituie 54 % din numărul total de elevi - 34690), în special a copiilor abandonți și fără ocrotire părintească (familii socialmente vulnerabile, familii incomplete).

Această categorie de copii este predispusă pericolului pentru viața și sănătatea lor: neglijență, indiferență, criminalitate, trafic, abandon și nereușită școlară, violență.

În scopul preîntâmpinării cazurilor de violență în instituțiile de învățământ din municipiu s-au întreprins:

- crearea în unitatea de învățământ un mediu favorabil conform prevederilor Legii Învățământului, Concepției Educației din Republica Moldova, conlucrând în acest scop cu diriginții de clasă, părinții și agenții educaționali din comunitate.
- promovarea politicii naționale cu privire la protecția copilului de orice formă de violență (elaborarea Programului DGETS „Combaterea violenței fizice și psihice împotriva copilului pentru anul de studii 2011-2012”, dezbateri publice, studii de cazuri, ediții speciale ale ziarelor școlare, emisiuni radiofonice, panouri informative, victorine, concursuri);
- realizarea curricula naționale la disciplinele opționale: „Explorarea dreptului umanitar”, „Educația pentru drepturile omului”, „Educația pentru toleranță”, „Educația pentru echitate de gen și șanse egale”, etc.; la orele obligatorii: „Educația civică”, „Educația moral-spirituală”, „Dirigenția”.

Au fost organizate și desfășurate:

- Campania de informare și educație „STOP VIOLENȚA!”, ora de dirigenție cu tema „Adulți și tineri uniți!”;
- Activități consacrate Zilei Mondiale de prevenire a abuzului față de copii;

- Ziua mondială a drepturilor copilului;
- Seminare municipale pentru directorii adjuncți pentru educație „Dezvoltarea culturii emoționale la elevi în contextul școlii prietenoase copilului”;
- Ședințe cu elevii, părinții și cadrele didactice privind respectarea Regulamentului școlar și de ordine internă;
- Lunarul protecției drepturilor copilului „Egalitatea în drepturi” (noiembrie), ora de dirigenție cu tema „ Am dreptul să-mi cunosc drepturile”;
- Programe de prevenție cu accent pe dezvoltarea personală, psiho-emoțională a elevilor;
- Universitatea părinților „Problemele copilului meu!”;
- Crearea bazei de date a copiilor din diverse grupuri sociale și a familiilor dezavantajate;
- Consilierea psihologică a elevilor cu probleme comportamentale, precum și a celor care sunt victime ale violenței sau unor forme de abuz;
- Implicarea copiilor din diverse grupuri sociale în activități extrașcolare etc.

Activitatea CDR „Armonie” a fost orientată spre acordarea asistenței psihologico-medicale a elevilor cu diverse probleme în sfera psihică, emoțională, relațională și abateri în conduită, consilierea și formarea profesională continuă a psihologilor școlari, informarea și consilierea cadrelor didactice și părinților vis-a-vis de problemele cu aspect psihologico-psihiatric.

În perioada 01.06.11-31.05.12, la CDR „Armonie” s-au adresat **414 elevi** cu diverse probleme. Din numărul total de elevi, **266 elevi** au beneficiat de examen multiaspectual, tratament multidisciplinar.

În ultimii ani numărul elevilor cu sindromul hiperactiv se majorează.

Pe parcursul anului de învățământ la Centrul „Armonie” s-au adresat 67 părinți (26,3%) cu copii lor care manifestă sindromul hiperactiv și deficit de atenție (ADHD), cu 6,4% mai mulți decât anul de învățământ precedent. În funcție de gen tulburarea dată se manifestă mai frecvent la băieți – **82,8%**, decât la fete – **17,2 %**

Centrul acordă asistență psihologică instituțiilor de învățământ preuniversitar care nu au în state unitatea de psiholog. La solicitarea managerilor școlari au fost supuși **examenului psihologic 149 elevi**. Din acești **131 elevi** din cl. I-a până la **24 %** au o pregătire nesatisfăcătoare către școală, tulburări emoționale și de conduită. În baza rezultatelor obținute au fost consultați profesorii și părinții, oferindu-le recomandările necesare.

Pentru **realizarea programelor educaționale** în scopul prevenirii și reducerii fenomenelor antisociale, promovării educației interculturale, cultivării capacității de a se adapta la condițiile în schimbare ale vieții au fost desfășurate 6 controale tematice cu o diversă tematică, 6 seminare pentru directorii adjuncți pentru educație, 2 seminare pentru dirigenții de clasă.

Pe parcurs, pentru tineret, au fost desfășurate următoarele activități:

- Stagiul de formare în cadrul proiectului „Rețeaua Socială de Protecție a Copilului”, organizat de comun cu Reprezentanța Fundației „Terre des Hommes” în colaborare cu Liceul Teoretic „A. Mateevici”;

- Ciclul de mese rotunde cu genericul „Promovarea dialogului Intercultural” cu prezentarea proiectului „Dialogul Intercultural în Republica Moldova în colaborare cu Consiliul Național al Tineretului din Moldova cu participarea elevilor din Liceele Teoretice: „N.Levițki”, „T.Vladimirescu”, „C.Negruzzi”, „A.I.Cuza”, „M.Vitezul”;

- Grupul de instruire pentru reprezentații Liceelor Teoretice „N.Levițki”, „T.Vladimirescu”, „C.Negruzzi”, „A.I.Cuza”, „M.Viteazul” în cadrul proiectului „Dialogul Intercultural în Republica Moldova”

- Organizarea sondajului sociologic cu elevii claselor a IX-a, a XII-a, inițiată de Universitatea Slavonă și Institutul Sociologiei Instruirii a Academiei de Științe a Federației Ruse;

- Festivalul Voluntarilor din Republica Moldova;

- Festivalul-concurs al obiceiurilor și tradițiilor de iarnă „Florile Dalbe”, ediția a XVII-a, în cadrul căruia au participat 17 colective folclorice de tineret și 23 soliști, reprezentanți ai instituțiilor de învățământ superior, superior incomplet, preuniversitar, centre de creație din municipiu etc.

- Concursul Național al Interpreților Instrumentiști „Barbu Lăutaru”, ediția a VII-a, la care au participat 49 instrumentiști la nouă instrumente populare, reprezentanți ai instituțiilor cu profil muzical din municipiu (Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”, Școala de Arte „V.Poleacov”, Liceul de Muzică „C.Porumbescu”).

În perioada de referință au fost desfășurate 74 de activități educaționale pentru care s-a alocat suma de 401899 mii lei.

Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor

Programele de ordin cognitiv-distractiv, organizate pe parcursul anului de studii 2011-2012 la inițiativa tinerilor, au dat un colorit deosebit activității celor 55 membri ai Consiliului Local al Copiilor și Tinerilor: Proiectul „Școala tânărului consilier” cu efectuarea a 4 ședințe de instruire a membrilor CLCT, mese rotunde, dezbateri, Campania informațională „Am dreptul să-mi cunosc drepturile”, Proiectul Comunitar „Umăr la umăr” s-a caracterizat prin desfășurarea actelor de caritate la Azilul republican de pensionari și invalizi, la Complexul Pilot de Pedagogie Curativă „Orfeu”, la o familie numeroasă din raionul Fălești, la Liceul Tehnologic pentru copii cu vederea slabă, la Spitalul Oncologic și la Gimnaziul internat nr.2 din municipiu, desante ecologice, emisiuni radiofonice.

La inițiativa Comisiei „Mass-media și relații cu publicul” al CLCT-ului, promoția a IV-a, s-au realizat cu succes și numeroase interviuri cu personalități notorii din municipiul Chișinău.

Acordurile de parteneriat încheiate între CLCT și Consiliul Tinerilor din Suedia și România (Iași, Piatra - Neamț) au făcut posibile participările în proiectele internaționale, care deschid noi perspective pentru o colaborare durabilă;

Proiectul Educațional „Schimb de experiență între liceele municipale”, având scopul diseminării celor mai bune practici pentru a fi preluate și aplicate;

O activitate de succes a fost și realizarea Proiectului Intercultural care a întrunit anul acesta 15 licee municipale, reprezentând tezaurul folcloric al naționalităților conlocuitoare din municipiul

Protecția socială a copilului

Protecția socială a copilului derivă din Strategiile și politicile de dezvoltare ale țării, oportune și adecvate Strategiei de implementare a Concepției Educației Incluzive, Educației pentru Toți și sînt promovate cu succes în instituțiile municipale.

În conformitate cu prevederile Dispoziției Ministerului Educației cu privire la implementarea reformei în sistemul rezidențial de îngrijire a copilului (nr. 61 din 16.02.2010), gimnaziul-internat nr. 2 din municipiul Chișinău a fost desemnat pentru

transformare cu instituirea echipelor de evaluare a copiilor plasați în instituția respectivă.

La finele fiecărui an de studiu, se analizează situația copiilor înmatriculați în instituțiile nominalizate, cu scopul stabilirii oportunității reintegrării acestora în familia biologică sau a aflării lui în continuare la îngrijirea rezidențială.

Actualmente, în gimnaziul-internat nr.2 sunt înmatriculați pentru a-și face studiile, 195 elevi, în gimnaziul-internat nr. 3 - 201 elevi și 25 de copii în grupa preșcolară. Pentru comparație în instituțiile respective în anul 2009 erau 434 și 227 copii, iar în anul 2010 - 286 copii și 207 copii.

Au fost reintegrați în familii:

anul 2007-142 copii (au fost reorganizate gimnaziul internat nr. 1, 23 și int. nr. 10);

anul 2008-35 copii;

anul 2009 - 40 copii;

anul 2010 – 112 copii;

anul 2011- 86 copii, respectiv:

gimnaziul-internat nr. 2 - 58 copii (gim. int. nr.2 -12 copii, AO „Lumos”- 46 copii);

gimnaziul-internat nr. 3 – 28 copii.

DGETS ține la control și monitorizează fiecare caz de reintegrare a copilului în familie, precum și implementarea planurilor de plasament de către reprezentanții unităților școlare în care au fost înmatriculați copiii dezinstituționalizați, procesul de adaptare a copiilor în școlile comunitare.

Rata neșcolarizării copiilor și abandonul școlar

La începutul anului de studii 2011-2012 în cele 141 instituții de învățământ preuniversitar de stat și 15 private din municipiul Chișinău au fost înmatriculați 77919 copii.

În clasa I-i au fost înmatriculați 7893 copii.

La 05.09.2011, au fost depistați 26 de copii neșcolarizați, cu 7 mai mulți decât în aceeași perioadă a anului precedent de studii:

12 copii din sectorul Botanica;

2 copii din sectorul Buiucani;

6 copii din sectorul Centru;

6 copii din sectorul Ciocana.

Din cei 26 de copii 13 copii vagabondau, 7 - refuzau să frecventeze orele de studii, inclusiv, 1 copil de origine rom, 3 copii erau plecați peste hotare, 3 - s-au transferat în alte localități din republică.

La 25 mai 2012 sînt neșcolarizați 6 minori, ceea ce constituie 0,008% din numărul total de elevi: 5 minori din sectorul Botanica și 1 din sectorul Centru.

Absenteismul școlar a dus la apariția abandonului școlar.

Astfel, în luna noiembrie 2011 au abandonat studiile 3 elevi, iar la moment - 8 copii, cu 1 elev mai mult decât în anul precedent de studii 2010-2011.

Annual, din municipiul Chișinău pleacă peste hotare copiii împreună cu părinții. În anul 2009 au migrat 728 copii, în anul 2010 - 1045 copii, iar de la 01.01.2011 pînă la moment au plecat peste hotare cu părinții 1160 copii.

Întru soluționarea problemei școlarizării minorilor, DGETS a conlucrat cu toți factorii implicați în acest proces: Serviciul de Grăniceri, DPPDC, Comisariatul municipal de Poliție etc.

Au fost organizate și desfășurate 4 mese rotunde cu referire la problemele școlarizării și prevenirii abandonului școlar, selectării copiilor din familiile social

vulnerabile pentru acordarea ajutorului material de școlarizare, evidenței copiilor romi și școlarizarea acestora.

În anul de studii 2011-2012 - 79 copii din familii de romi (2010-2011 - 126 copii din familii de romi).

Conducătorii instituțiilor de învățământ preuniversitar monitorizează permanent situația copiilor romi.

Din 79 de copii au beneficiat: 11 - de subsidii la manuale, 2 - de ajutor material, 30 - de alimentație gratuită, 79 - de asistență psihopedagogică;

Copiii de etnie romă au acces la învățământul extrașcolar, școli sportive ca și toți ceilalți copii, conlucrează cu organizații neguvernamentale pentru apărarea drepturilor copiilor de etnie romă.

Pentru a micșora numărul de copii neșcolarizați și care au abandonat studiile este necesar ca partenerii educaționali să se implice plenar în rezolvarea situațiilor complicate ce vizează școlarizarea minorilor.

Susținerea psihologică a elevilor cu părinți plecați la muncă peste hotare

În scopul diminuării tulburărilor comportamentale, emoționale și problemelor dezvoltării psihice la elevii din grupul de risc, inclusiv la cei cu părinți plecați la muncă peste hotare a fost elaborat și implementat un program de susținere psihologică a copiilor în cauză.

Numărul elevilor părinții cărora sînt plecați la muncă peste hotare constituie 4727 elevi: la 1068 elevi - un părinte, la 3659 elevi - ambii.

În grupul de susținere psihologică au fost incluși 2061 elevi, comparativ cu 2465 elevi în 2010-2011 (cu 404 mai puțin)

Întru susținerea elevilor cu părinți plecați la muncă peste hotare, serviciul psihologic a realizat: consiliere psihologică, asistență la ore, psihoprofilaxie, psihodiagnoză, remediere și dezvoltare psihologică.

Probleme:

Indiferența părinților, colaborarea inefficientă a părintelui cu dirigintele de clasă și psihologul școlar, implicarea insuficientă a asistentului social în viața copiilor, subaprecierea minorului etc.

Propuneri de soluționare:

Organizarea activităților de psihoprofilaxie, consiliere psihologică, remediere psihologică a copiilor din familiile temporar dezintegrate.

Alimentația copiilor

Alimentația gratuită a elevilor se realizează în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 1236 din 22.12.1998 „Cu privire la aprobarea Programului național - Alimentația copiilor”, ordinele comune ale Ministerului Educației și Ministerului Finanțelor, prin care sunt stabilite normele bănești, prevăzute pentru organizarea alimentației gratuite a elevilor.

În anul 2011 procesul de alimentare a elevilor a fost reglementat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 1/1 din 22.02.2011 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2011”, decizia nr. 1/7 din 10.02.2011 „Cu privire la acordarea resurselor bănești suplimentare pentru organizarea alimentației gratuite a copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ preșcolar și preuniversitar, municipiul Chișinău, pentru anul 2011”.

În anul 2012 majorarea normelor bănești pentru organizarea alimentației gratuite a elevilor a fost efectuată în baza ordinului Ministerului Educației al Republicii

Moldova nr. 38 din 23.01.2012 „Cu privire la aprobarea normelor financiare pentru alimentarea copiilor (elevilor) din instituțiile instructiv-educative”, deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 3/2 din 27.04.2012 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2012”, dispoziției primarului general al municipiului Chișinău nr. 15-d din 10.01.2012 „Cu privire la organizarea alimentației gratuite a elevilor din instituțiile municipale de învățământ preuniversitar pentru perioada ianuarie-mai a anului 2012” și nr. 44-d din 20.01.2012 „Cu privire la organizarea alimentației gratuite a elevilor/copiilor din instituțiile de învățământ preuniversitar și preșcolar din municipiul Chișinău pentru perioada ianuarie-mai a anului 2012”, nr.132-d din 28.02.2012 „Cu privire la organizarea alimentației gratuite a copiilor din Complexul Pilot de Pedagogie Curativă „Orfeu”.

Categorია elevilor - beneficiari de alimentație gratuită	Normativul financiar majorat, anul 2008	Normativul financiar majorat, anul 2009	Normativul financiar majorat, anul 2010	Normativul financiar majorat, anul 2011	Normativul financiar majorat, anul 2012		
					Perioada 11.01-23.03.12	Perioada a 26.03-30.04.12	Perioada 01-31.05.12 (oraș)
Elevii cl. I-IV-a (100%) – dejun	5,00 lei	6,00 lei	6,00 lei	6,00 lei	6,38 lei	6,50 lei	7,50 lei
Elevii cl. I-IV-a care frecventează grupele de meditație (20%) – dejun și prânz	11,00 lei	13,00 lei	13,00 lei	13,00 lei	13,82 lei	13,94 lei	14,94 lei
Elevii cl. V-IX-a din familiile social-defavorizate – dejun	5,00 lei	6,00 lei	6,00 lei	6,00 lei	6,38 lei	6,50 lei	7,50 lei
Elevii, care au suportat TBC și contactanții din focarele cu TBC	12,00 lei	15,00 lei	13,00 lei	13,00 lei	13,82 lei	13,94 lei	14,94 lei
Elevii din școli auxiliare	17,00 lei	18,00 lei	18,00 lei	22,00 lei	22,32 lei		
Elevii din instituțiile de tip internat: domiciliati	20,00 lei	25,00 lei	24,00 lei	34,00 lei	34,00 lei		
Elevii din instituțiile de tip internat: nedomiciliati	17,00 lei	20,00 lei	21,00 lei	28,00 lei	28,00 lei		
Elevii din liceele și clasele cu profil sportiv, conform categoriilor de vîrstă:							
cl. I-III-a	11,00 lei	11,00 lei	14,00 lei	19,00 lei	19,00 lei		
cl. IV-VI-a	13,00 lei	13,00 lei	14,00 lei	19,00 lei	19,00 lei		
cl. VII-VIII-a	16,00 lei	16,00 lei	17,00 lei	22,00 lei	22,00 lei		
cl. IX-XII-a	19,00 lei	19,00 lei	20,00 lei	25,00 lei	25,00 lei		
Elevii din LIMPS (cu regim de internat)							
cl. V-VIII			33,00 lei	33,00 lei	33,00 lei		
cl. IX-XII			44,00 lei	44,00 lei	44,00 lei		

De alimentație gratuită (dejun cald) beneficiază 715 elevi ai claselor primare din instituțiile de învățământ preuniversitar private, acreditate (LT „Svetoci”, „Columna”,

Liceul de Limbi Moderne și Tehnologii Informaționale, Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu-Prim”).

Asigurarea cu alimentație a celorlalți elevi, care nu beneficiază de alimentație gratuită, se efectuează și prin intermediul cantinelor și bufetelor contra plată.

În 11 instituții de învățământ lipsesc cantinele școlare din diferite motive.

Nu dispun de cantine școlare:

- în sectorul Botanica LT „Iu. Hașdeu”, școala primară nr. 9, gimnaziul nr. 67 (c. Revaca);

- în sectorul Centru LT „Minerva”, Liceul tehnologic pentru copii cu vedere slabă, gimnaziul nr. 42 (or. Codru), școala specială nr. 81 (or. Codru);

- în sectorul Ciocana școala primară nr. 19;

- în sectorul Rîșcani școala medie nr. 45, 85.

Produsele alimentare în cantinele instituțiilor de învățământ preuniversitar sunt furnizate de către întreprinderile de stat de alimentație publică: „Bucuria-El” (Botanica), „Liceist” (Buiucani), „Piața Centrală” (Centru), „Adolescența” (Ciocana), alți agenți economici, care activează în baza contractelor coordonate cu Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău și Direcțiile educație, tineret și sport din sectoare autorizate de Centrul de Sănătate Publică și aprobate de către Agenția Națională pentru Achiziții Publice.

Începînd cu 02.04.2012, în instituțiile de învățământ preuniversitar din municipiu (LT „D. Cantemir”, „M. Grecu”, „L. Deleanu”, „M. Viteazul”, „P. Zadnipru”, „N. Gheorghiu”, „G. Călinescu”) a fost implementat proiectul privind alimentarea elevilor conform modelului „bufetul suedez”. În instituțiile nominalizate (cu excepția LT „G. Călinescu”) a fost procurat și instalat utilaj nou (liniile cu marmite pentru păstrarea bucatelor la anumită temperatură), procurată veselă specială (talgere, platouri, tăvi).

Meniul propus elevilor este variat și include diferite feluri de terciuri, salate, tartine cu salam, pîrjoală, cașcaval, unt, blinele, diverse băuturi (sucuri, ceai, cafea cu lapte, cacao, compot din fructe proaspete sau uscate), ou fiert, paste, fructe, iaurt etc.

Experimentul, care a durat 2 luni, a fost apreciat pozitiv de elevii și profesorii și s-a propus ca în anul viitor de studii să fie implementat în mai multe instituții de învățământ. Decizia finală urmează a fi luată în luna august.

Luînd în considerație opiniile șefilor DETS din sectoare, șefilor combinatelor școlărești, directorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar cu privire la majorarea sumei pentru organizarea dejunului gratuit, conform deciziei CMC nr. 3/2 din 27.04.2012 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Chișinău pe anul 2012” s-a decis majorarea sumei respective cu 1,00 leu, începînd cu luna mai.

Probleme:

- Starea utilajului tehnologic și frigorific, care permanent iese din funcțiune din cauza uzurii.

- Funcționarea sistemului de ventilare, pe parcursul anului precedent de studii apar probleme cu funcționarea sistemului de canalizare în cantinele școlare.

- Asigurarea cantinelor școlare cu cadre calificate și cadre tehnice.

Propuneri de soluționare:

1. Procurarea utilajului tehnologic și frigorific

2. Majorarea salariilor angajaților blocurilor alimentare

Pe parcursul ultimilor ani se atestă o creștere a **morbidității copiilor** și adolescenților, în special a maladiilor congenitale, tumorilor maligne, arieraților mintale, fizice traumatismelor și intoxicațiilor, alergice, etc.

Minorii suferă de diferite maladii cronice și dereglări morfofuncționale.

Asupra organismului copilului insidios acționează factorii patogeni ai mediului ambiant ecologici, sociali și alți agenți patogeni. Agresiunile factorilor nocivi sînt polifactoriale și ca rezultat dereglările ce apar au o patologie pluricauzală.

Pe parcursul anilor 2007-2011 morbiditatea generală, în instituțiile de învățămînt preșcolar, s-a majorat de la 808,0% până la 1138,6% (25%). În instituțiile de învățămînt preuniversitar au fost înregistrate 606,0% la 644,1% la 1000 elevi

La un nivel înalt se menține și morbiditatea cronică: 159,6 % la copiii din grădinițe și 312,8% la elevi, comparativ cu 165,4% și respectiv 324,2% în anul 2007.

În structura morbidității, pe locul 1 sau plasat maladiile virotice acute ale sistemului respirator. Dacă în anul 2007 au fost înregistrate 497,5 cazuri de boală la preșcolari și 275,9 la școlari, în anul 2011 - 708,8 cazuri la preșcolari și respectiv 311,9 cazuri la 1000 copii.

În perioada de referință s-au înregistrat cazuri patologii ale sistemului nervos și a organelor de vîz, constituind în mediu 15,5 cazuri la 1000 la copiii din grădinițe și 66,3 cazuri la cei din instituțiile de învățămînt preuniversitar.

Evaluarea săptămînală a morbidității virale acute a sistemului respirator atestă o micșorare de 2-2,5 ori mai mică, comparativ cu primele 4 luni ale anului 2010. Totodată, cea mai mare morbiditate se atestată în lunile ianuarie-februarie. S-a constatat, că din cele 34267 cazuri de boli înregistrate pe parcursul anului 2011, 21330 cazuri (62,3%) au revenit maladiilor virotice acute a căilor respiratorii.

Toxicoinfecțiile alimentare determinate au constituit 178 cazuri (15,2%) la copii de vîrsta 0-12 ani, și constituie 0,6% din numărul total de îmbolnăviri, la vîrsta 3-6 ani a fost de 0,33% la 1000 copii.

Pe perioada de studii 2011-2012 au fost înregistrate 9 izbucniri de boli diareice acute în grup, inclusiv 7 alimentare (au fost implicați 103 persoane, inclusiv 68 copii), BDA - 510 cazuri (80%) în 122 instituții de învățămînt preșcolare (în grădinița nr.106 s-au înregistrat 17 cazuri de boală, în grădinițele nr.182 și 197 au fost înregistrate cîte 13 cazuri, în instituțiile preșcolare nr.108,146, 226 - cîte 12 cazuri, în grădinița nr.214, Dobruja - 14 cazuri de maladii a sistemului gastro-intestinal, în grădinițele nr.20, 75, 119, 127 și 201 - cazuri de îmbolnăviri contagioase în lanț). În instituțiile de învățămînt preuniversitar s-au înregistrat 182 cazuri sporadice de boli diareice acute, comparativ cu 149 cazuri sau cu 18% mai mult atestate în anul 2010.

În rezultatul evaluărilor efectuate în instituțiile de învățămînt preșcolar și preuniversitar afectate de bolile diareice acute, pe parcursul anului 2011, au fost depistate încălcări flagrante în ceea ce privește respectarea cerințelor și normelor sanitaro-antiepideice și prevederilor „Instrucțiunii privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor”, organizării alimentației raționale, echilibrate și inofensiv profilaxiei intoxicațiilor alimentare și bolilor diareice acute.

S-a constatat, că până în prezent 7,4% din instituțiilor preșcolare nu sînt conectate la sistemele de apeduct și canalizare, 12,3% din blocurile alimentare nu dispun de secții pentru prelucrarea corectă a bucatelor și nu sînt instalate sisteme de ventilație mecanică, 6,5% nu sînt asigurate suficient cu utilaj tehnologic și frigorific.

În perioada de referință în comun cu Centrele republican și orașenesc de sănătate publică, Direcția sănătății, Asociațiile medico-teritoriale au fost soluționate mai multe probleme cu referire la respectarea cerințelor sanitaro-igienice și antiepideice, prevederilor instrucțiunii ocrotirii vieții și sănătății copiilor, organizării alimentației

raționale, echilibrate și inofensive a bucatelor, profilaxia intoxicațiilor alimentare bolilor diareice acute.

Pe parcursul perioadei de referință au fost supuse supravegherii sanitaro - igienice 165 instituții de învățământ preșcolar, preuniversitar, sportive și extrașcolare.

Probleme:

1. Creșterea morbidității generale a copiilor
2. Salariile mici a asistentelor medicale din sistemul educațional

Propuneri de soluționare:

1. În scopul stabilizării și diminuării riscului de răspândire a infecțiilor contagioase aerogene, intestinale și parazitare, preîntâmpinării intoxicațiilor alimentare și bolilor diareice acute de a organiza acțiuni de a majora alocațiile financiare pentru asigurarea cerințelor sanitaro-igienice și antiepidemice.

2. Majorarea salariilor asistentelor medicale din instituțiile de învățământ.

Odihna și întremarea sănătății copiilor

Odihna și întremarea sănătății copiilor în a perioada estivală 2011, a fost organizată în:

- 36 tabere cu sejur de zi cu un contingent de 2815 copii,
- 4 tabere staționare de odihnă, subordonate DETS din sectoarele municipiului Chișinău: „Poienița veselă” și „Neptun”, „Cireșarii” și „Alunelul”, în care se vor odihni cca. 6900 copii;

- taberele sportive, cu un contingent de 3290 copii.

- 10 tabere staționare de odihnă, situate în afara orașului: „Brăduleț”, „Lucefărul”, CO „Perlele Nistrului”, „Coroana”, Tabăra „Sănătate”, „Floronica”, „Alunelul”, „Poienița veselă”, „Zîmbetul” și „Camping” subordonate metodic DGETS.

Costul unui bilet în taberele cu sejur de zi constituie 730 lei. Suma totală pentru activitatea taberelor cu sejur de zi constituie 45630 lei. Părinții au achitat 20% din costul biletului - 146 lei.

Pentru tabăra cu sejur de zi din școala auxiliară nr. 7 s-a stabilit suma de câte 1100 lei pentru un copil și este achitată integral din bugetul municipal.

Suma pentru asanarea copiilor în taberele sportive se estimează la 4093060 lei.

Suma alocată pentru activitatea taberelor de odihnă pentru copiii din școlile de tip internat constituie 2886000 lei.

Pentru odihna copiilor din taberele subordonate Direcțiilor educație, tineret și sport din sectoare din buget a fost alocată suma de 6068400 lei.

Suma alocată din buget pentru minorii care se vor odihni în taberele de odihnă arendate se estimează la 6206200 lei.

În total, în perioada estivală 2011, se vor odihni 18673 elevi din instituțiile de învățământ din municipiu. Suma totală se estimează la 24296650 lei, inclusiv 20999290 lei alocați din buget.

În perioada estivală 2012 își vor întrema sănătatea 19280 copii. Vor fi eliberați integral de plată 6039 copii.

Suma mijloacelor bugetare planificate în acest sens constituie 21519290 lei. Plata achitată de părinți se estimează la 3338960 lei. Suma totală constituie 24858250 lei.

O contribuție esențială la realizarea programelor educative, școlare și extrașcolare, prevenirea și reducerea fenomenelor antisociale au adus-o cele 6 centre de profil din cadrul DGETS: Diagnosticare și Reabilitare „Armonie”, de Educație moral-spirituală, Orientare Profesională, Adolescenților, „Pas cu Pas” și Centrul de studiere a limbii române pentru alolingvi.

O activitate importantă a Centrului Municipal de Orientare profesională a fost Conferința cadrelor didactice „Integrarea socio-economică și profesională a tinerilor-finalitate a procesului educațional actual”, ediția a II-a, cu participare internațională, care a avut ca scop identificarea problemelor și soluțiilor pentru realizarea demersului educațional de integrare socio-economică și profesională a tinerilor.

În perioada ianuarie-februarie 2012 CMIOP a lansat un program de dezvoltare personală pentru tinerii interesați în cadrul proiectului „Perspectiva dezvoltării”. La acest programe au participat 160 de elevi solicitanți. Pe parcursul anului au beneficiat de ghidare în carieră 3024 de elevi.

Pentru anul de studii 2012 - 2013 Direcția generală educație tineret și sport își propune următoarele obiective:

1. Asigurarea unei dezvoltări durabile a sistemului de învățământ prin:

- realizarea politicilor de stat cu privire la organizarea și desfășurarea procesului educațional;
- dezvoltarea curriculumului național din perspectiva centrării pe copil, pe competențe;
- asigurarea învățământului obligatoriu (prevenirii abandonului școlar și a menținerii contingentului de elevi);
- sincronizarea învățământului național cu cel european;
- asigurarea calității managementului educațional și serviciilor educaționale prestate.

2. Încurajarea proiectelor naționale și internaționale în scopul promovării imaginii pozitive a sistemului municipal educațional prin:

- armonizarea intereselor factorilor implicați în organizarea și desfășurarea procesului educațional;
- extinderea practicilor educației incluzive;
- dezvoltarea învățământului vocațional și racordarea lui la necesitățile pieții muncii;

3. Descentralizarea învățământului preuniversitar.